УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

17. децембар 2015. године

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. *Датум и орган који је именовао комисију*: 04. новембра 2015. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Одлуком **бр. 2583/1** Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је Комисија за одобрење теме за израду докторске дисертације Maše Polillo „Женски ликови у бајкама Браће Грим и Вука Караџића и њихов утицај на развој психолошког модела у Србији и Немачкој“.

2. *Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:*

1. др Миодраг Вукчевић, ванредни професор, Немачка књижевност, 13.10. 2015, Филолошки факултет у Београду
2. др Слободан Грубачић, професор емеритус, Немачка књижевност и култура, 13.04. 2011, Универзитет у Београду
3. др Миодраг Лома, ванредни професор, Општа књижевност, 21.06.2011, Филолошки факултет у Београду

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Маша Полило рођена је 09.10. 1973. у Београду, општина Савски Венац, Србија. Основне студије завршила је на Фридрих Александар Универзитету у Ерланген-Нирнбергу 1997. и стекла стручни назив дипломирани филолог. Магистарске студије завршила је 2004. год. такође на Фридрих Александар Универзитету у Ерланген-Нирнбергу радом на тему "Ivo Andrić und Thomas Mann. - Ein Vergleich" и стекла академски назив магистра немачког језика и књижевности из области немачке књижевности.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. „Language in the Costume“, BITCO: Thematic Tourism in a Global Environment:

Advantages, Challenges and Futue Developments, Belgrade 2014

2. Херменеутика као методолошки приступ проучавања књижевног дела. Савремена проучавања језика и књижевности, год. III, књ. 2, Крагујевац, 2012.
3. Andrić vs Gumuš. Časopis „Lipar“, Kragujevac 2012.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидаткиње, Комисија сматра да кандидаткиња Маша Полило испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА:

За ментора је предложен др Миодраг Вукчевић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за немачки језик и књижевност.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1 *Немачка књижевност и лингвистика у контексту европске културе.* Наслеђе. Часопис за књижевност, језик, уметност и културу. Година X, бр. XXIV, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет Крагујевац, 2013.
2 Средњевековно културно наслеђе. Правци у рецепцији немачке средњевековне књижевности. *Културе у дијалогу. Књижевност и мултикултуралност.* Књига II. Филолошки факултет у Београду, 2013. 115-132.
3 *Исечци из немачке историје и културно наслеђе у Срему. Слика о другом у транскултурном поређењу*. Пети међународни интердисциплинарни симпозијум: зборник радова/ Book of proceedings, књига II, Нови Сад : Филозофски факултет, 2009. (2010). 879-885.
4 О историји тумачења књижевности. Слободан Грубачић: Александријски светионик. *Књижевна историја*. Часопис за науку о књижевности. Институт за књижевност и уметност. Чигоја штампа, Београд, 2006. 739-744.
5 Serbisch-deutsche Sprachenkontakte. Oder zu den Fragen über sprachliche und kulturelle Grenzen. *Наслеђе*, Часопис за језик, књижевност и културу. Година I, бр. II, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2014. 93-101.

Комисија сматра да др Миодраг Вукчевић, ванредни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област немачка књижевност.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. *формулације назива тезе (наслова)*

Комисија закључује да радни назив тезе није сасвим прикладан и предлаже да се он преименује у наслов „Антиподни женски ликови у бајкама Браће Грим и Вука Караџића“ који адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. *предмета (проблема) истраживања*

Анализа женских ликова у бајкама Браће Грим и Вука Караџића и њихов утицај на развој женског психолошког модела.

Опис теме

Дечије и кућне бајке Браће Грим деле са Лутеровом Библијом место најштампаније, па самим тим у светским оквирима и најраспрострањеније као и најпревођеније књиге са немачког језика (бајке су преведене на укупно 160 језика). Степен распрострањености и популарности ових бајки, чији су творци у многоме дефинисали појам „бајке“, затим контраверзна становишта секундарне литературе не само у контексту тумачења женских ликова већ уопште, чине ову збирку неисцрпним предметом проучавања. Али већ при првој класификацији лика краљевске ћерке се испоставља да Гримове бајке у бити представљају читав низ младих жена које нити су краљевског порекла, нити су удајом за неког припадника племићког рода доспеле до тог друштвеног статуса. Ипак, у духу Гримове “васпитне“ идеје као првобитне намене овог штива, баш некако припаднице племићких редова предводе у формирању моделе узора у савременом друштву.
Као централна тема су узети антиподни женски ликови у бајкама, зато што су нека од научних истраживања показала да је управо бајка као књижевна врста више прилагођена сазревању жене, која јој очигледно поклања више пажње у односу на мушкарца. Томе у прилог говори такође податак, да код Браће Грим од 200 бајки из последњег издања издатог 1857. год. читавих 107 има адолесцентну, младу жену као један од главних или споредних ликова. Акценат је управо на антиподним женским ликовима, како би што целовитије могао да се сагледа овај феномен, који је доста популарно у секундарној литератури узела под своје, струја феминистичке методе тумачења текста.
Оно што зачуђује јесте да се у својој бити заправо књижевни образац, пренео и пресликао и то у виду алтерације, на српско друштво које је како књижевно тако и културолошки обележено једном сасвим другом тенденцијом. У контексту бајки Браће Грим неминовно се са српског поднебља као компаративни модел намећу “Српске народне приповијетке” Вука Караџића. Свакако, у њима је умањен број адолесцентних, младих жена у поређењу са присуством „бака“ (иако у улози мудрих жена, саветодаваца, али ипак нешто зрелије доби), оне су ипак у одређеној мери заступљене, а у овом раду ће се такође указати на крајње прогресиван и аутентичан женски профил (заступљен у само једној приповетци), не само за епоху у којој је настао, већ и данас. Неоспорна је такође повезаност и сарадња ових писаца, која није на првом месту обележена сарадњом везаном за бајке, већ рекло би се, духом епохе у којој су ови писци стварали.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у области дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Кандидаткиња Маша Полило приложила је прелиминарну библиографију од 16

библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо део јединица које је кандидаткиња навела као најзначајнија за истраживање:

БИБЛИОГРАФИЈА

I ПРИМАРНИ ИЗВОРИ

1. Ђурић, Војислав: Вукови записи. Београд, 1964.
2. Милинчевић, Васо: Избор из дела. Вук Стефановић Караџић. Београд, 2006.
3. Rölleke, Heinz: Brüder Grimm: Kinder- und Hausmärchen. Stuttgart, 2009.

II СЕКУНДАРНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Милошевић-Ђорђевић, Нада: Казивати редом. Прилози проучавању Вукове поетике усменог стварања. Београд, 2002.
2. Мојашевић, Миљан: О Вуковој стилизацији народних приповедака. Зборник Етнографског музеја у Београду 1901-1951. Београд, 1953.
3. Müller, Elisabeth: Das Bild der Frau im Märchen. Analysen und erzieherische Betrachtungen. München, 1986
4. Радуловић, Немања: Слика света у српским народним бајкама. Београд, 2009.
5. Rölleke, Heinz: Die Frau in Märchen der Brüder Grimm. In: Früh, Sigrid & Rainer Wehse: Die Frau im Märchen. Krummwirsch, 2005
6. Therre-Staal, Elke: Kinder- und Hausmärchen der Gebrüder Grimm. Analysen und Frauenbild. Marburg, 2015
7. Zabel, Kristin: Frauenarbeit in den Kinder- und Hausmärchen der Gebrüder Grimm und das Frauenbild des Bürgertums im 19. Jahrhundert. Norderstedt, 2012

4. *Циљеви истраживања*

Међу главним циљевима истраживања издаваја се пре свега разматрање утицаја рецепције бајки Браће Грим на развој женске друштвене улоге и одређеног модела понашања у савременом немачком друштву у поређењу са улогом и моделом понашања у српском друштву, као и разматрање рецепције Вука Караџића у истом контексту у савременом српском друштву. Пошто су бајке заступљне већ у приватном васпитању готово сваког детета, њихова педагошка функција је неспорна. Истраживањем остварених родних улога у бајкама и њихове функције одређене традиционалним моделима рад намерава да анализира такође утицај бајки кроз васпитну област, њихово присуство и начин рада са њима у српском васпитно-образовном систему, у поређењу са немачким системом.

Хипотезе

Хипотезе могу да се поделе у пет целине: а) стварање феномена шаблона у понашању

помоћу модела понуђених у бајкама, б) утицај историјских околности на настанак садржаја, искустава, у књижевном дискурсу се повезује са народним предањем, в) везе са бајкама других народа указују на заједничке корене идеја, г) везе хришћанске вере, цркве и бајкиц и д) утицај филозофских идеја на уобличавање васпитног аспекта бајки.

5. *Очекивани резултати:*

Полазећи од напред наведених циљева и хипотеза истраживања, очекују се следећи резултати:

У исходишту рад требало би да укаже на најпре на могућност идентификације женске читалачке публике са представљеним женским ликовима. До одређене мере ће анализом (указујући такође на разлике између фројдовског, јунгијанског и когнитивног приступа) женских ликова у бајкама, покушати да се укаже на њихов утицај у развоју женске психе, обзиром на то, да је дата.

Анализа текстова из релевантних дневних листова немачког и српског поднебља, треба да укаже на могућност каналисања одређених научних становишта читалачкој јавности одређеног социјалног миљеа и старосне доби.

Поред истраживања културно-историјске позадине и анализе управо антиподних женских ликова у бајкама, Полилова намерава да укаже на нит васпитања и преваспитања женске популације кроз бајку као књижевну врсту од њиховог настанка, а на примеру Гримових и Вукових бајки, све до данашњих дана. Друштвено-научни допринос њеног рада Маша Полило види у информисању нашег друштва о значају одабира дечије литературе, у овом случају бајки, и на који начин несмотреним и површним приступом, нешто што је културна баштина, заправо може негативно да се одрази на развој пре свега женске личности. Исто тако, српска културна баштина у виду Вуковог доприноса, требало би након детаљне анализе да укаже, управо на онај „гримовски“ термин “чистог”.

6. *План рада*

Истраживање у првом реду предвиђа хронолошки поступак, почевши приказом историјске позадине, настанка одабраних бајки из збирке *Дечије и кућне бајке* Браће Грим, као и *Српских народних припвијетки* Вука Караџића, као и обележја дате епохе, како би савремена тумачења бајки и њихова данашња рецепција, могле у потпуности да се сагледају.

Исто тако кандидаткиња намерава да приложи текст позоришне представе који је настао у оквиру „PASCH“- пројекта Гетеовог института у Београду заступљеног у „III. Београдској гимназији“ , у сарадњи са позоришним педагозима „POD“- театра поводом обележавања 200. годишњице од издања Гримових *Дечјих и породичних бајки*, свакако са анлизом прилагођеном овом истраживању.

7. *Методе истраживања*

У складу са концентричним, херменеутичким круговима методе проучавања, која је намењена за истраживање ове тезе, након ближе испитаних и утврђених хипотеза, посматраће се рецепција бајки у савременом друштву и њихов утицај на обликовање естетских и моралних вредности данас код женске популације у српском друштву.
Као метод њених истраживања Маша Полило намерава да примени мултидисциплинарни приступ, из потребе да се обједини више научних области ради што бољег истраживања и представљања ове тематике.
Истраживању ће бити приложени такође интервјуи са немачким и српским наставним особљем, које спроводи наставне планове у којима се тематизују бајке наведених песника, писаца.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА
НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња Maša Polillo подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области немачке књижевности.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је проф. др Миодраг Вукчевић подобан за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Маше Polillo и предложене теме докторске дисертације: „Антиподни женски ликови у бајкама Браће Грим и Вука Караџића“, а да се за ментора именује др Миодраг Вукчевић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Миодраг Вукчевић, ванредни професор
2. др Слободан Грубачић, професор емеритус
3. др Миодраг Лома, ванредни професор